

Sygn. akt V ACa 293/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia SA Robert Obrębski

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SA Przemysław Kurzawa

Protokolant: Małgorzata Szmit

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. O. (1) i A. O. (2)

przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2020 r., sygn. akt II C 233/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od A. O. (1) i A. O. (2) na rzecz (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Przemysław Kurzawa Robert Obrębski Ewa Kaniok

Sygn. akt V ACa 293/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2018 r. skierowanym przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W., wniesionym do Sądu Okręgowego w Katowicach, powodowie A. O. (1) i A. O. (2), zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wniesli o ustalenie, że:

1. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. jest nieważna w całości, wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 284.925 zł na rzecz pozwanego, ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o nr (...)
2. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. jest nieważna w całości wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 384.300 zł na rzecz pozwanego, ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej nr (...)

3. umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawarta przez strony w dniu 31 lipca 2008 r. jest nieważna w całości wraz z ustanowioną na mocy tej umowy hipoteką umowną kaucyjną wpisaną do kwoty 384.300 zł na rzecz pozwanego, ujawnioną w dziale IV księgi wieczystej o nr (...).

Powodowie wnieśli ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych.

Ewentualnie, w razie braku uwzględnienia powyższego żądania, powodowie wnieśli o: zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów

1. kwoty 59.027,96 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nadpłaty kredytu objętego umową nr (...);

2. kwoty 79.337,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem nadpłaty kwoty kredytu objętego umową nr (...);

3. kwoty 76.936,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nadpłaty kredytu objętego umową nr (...)

ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:

a) strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej tj. 189.950 zł

b) powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku)

c) na dzień wniesienia powództwa, pozostała do spłaty kwota kredytu wynosi 133.777,23 zł

1. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:

a) strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej tj. 256.200 zł

b) powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i 2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku)

c) na dzień wniesienia powództwa, kwota ta wynosi 180.435,83 zł

2. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF:

a) strony zawarły umowę o kredyt w wysokości odpowiadającej kwocie wypłaconego na ich rzecz kredytu wyrażonej w walucie polskiej, tj. 256.200 zł;

b) powodowie zobowiązani są do spłaty ww. kwoty z pominięciem mechanizmu indeksowania tej kwoty do waluty obcej (CHF), a spłata winna nastąpić przy zastosowaniu zmiennej stopy oprocentowania określonej w § 1 ust. 8, § 10 ust. 1 i

2 ww. umowy kredytowej (tj. ustalonej w oparciu o wskaźnik LIBOR powiększony o wskazaną w umowie kredytowej marżę banku)

c) na dzień wniesienia powództwa, kwota ta wynosi 180.435,83 zł. Powodowie wnieśli nadto o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych.

Ewentualnie, w razie braku uwzględnienia żądania z pkt I i II, powodowie wnieśli o:

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwoty 11.485,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kwoty 8.968,08 CHF wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu nadpłaty kwot kredytu;

2. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według średniego kursu NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu

3. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez strony w dniu 30 lipca 2008 r. powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul, tj. w ten sposób, iż każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu

4. ustalenie na przyszłość, iż wobec bezskuteczności postanowień umowy zawierających klauzule niedozwolone, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4 umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF zawartej przez strony w dniu 31 lipca 2008 r., powodowie zobowiązani są spłacać udzielony kredyt z pominięciem niedozwolonych klauzul tj. w ten sposób, że każda rata kredytu jest przeliczana według kursu średniego NBP dla waluty CHF opublikowanego w dniu płatności każdej raty kredytu. Powodowie sformułowali również wniosek o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz do niepodzielnej ręki kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żądania głównego pozwu powodowie wskazali, że żądają ustalenia nieważności umów kredytowych nr: (...) z dnia 30 lipca 2008 r., nr (...)2008 r. z dnia 30 lipca 2008 r. oraz nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r. z uwagi na niedozwolone postanowienia umowne, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1 i § 11 ust. 4 wskazanych umów kredytowych. Powodowie twierdzili, że mają interes w ustaleniu przez Sąd nieważności przedmiotowych umów - niezasadne byłoby wymaganie występowania przez powodów z roszczeniem o zapłatę z uwagi na możliwy zarzut potrącenia, ustalenie natomiast nieważności umów ma znaczenie także w związku z tym, że w umowie kredytowej ustanowione zostało zabezpieczenie na nieruchomości.

Odnosnie żądania ewentualnego nr II, powodowie wyjaśnili, że jest ono związane z bezskutecznością niedozwolonych klauzul umownych (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 4), w ocenie powodów skutek czego zawarty w umowach mechanizm indeksacji kwoty do waluty obcej CHF winien być usunięty. W związku z tym powodowie domagają się w pierwszej kolejności zapłaty kwoty w łącznej wysokości 215.302,82 zł odpowiadającej różnicy pomiędzy kwotami, które wpłacali na rzecz banku w związku z zastosowaniem mechanizmu indeksacji, a kwotą odpowiadającą wysokości rat, które powodowie spłaciliby przy pominięciu mechanizmu indeksacji, tj. przy ratach ustalonych w PLN i nie indeksowanych do waluty CHF. Ponadto powodowie zajęli stanowisko, iż przysługuje im roszczenie o ustalenie treści stosunku prawnego na przyszłość, w związku z długoletnim terminem obowiązywania ww. umów kredytowych i koniecznością zapewnienia powodom wiedzy o treści i wysokości ich comiesięcznych zobowiązań wobec banku.

Powodowie powoływali się również na sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współżycia społecznego poprzez naruszenie obowiązku rzetelnego informowania konsumenta o ryzyku, wprowadzenie konsumenta w błąd co do charakteru kredytu, nierówny rozkład ryzyka pomiędzy stronami umowy, a także sprzeczność umów kredytowych z przepisami prawa i w tym zakresie powołali się na art. 353 art. 359 § 2¹, art. 358¹ § 1 k.c. oraz art. 69 ust. 1 i 2 i art. 79 ustawy prawo bankowe.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powodów kosztów postępowania. Pozwany podniósł m. innymi zarzut braku konsumenckiego charakteru umów kredytu zawartych pomiędzy stronami.

Powodowie wskazali, że zawierając umowy z pozwanym działali w charakterze konsumentów - lokale mieszkalne nabyte za środki uzyskane z kredytów miały stanowić zabezpieczenie na przyszłość dla ich dzieci oraz stanowić ich potencjalne miejsce zamieszkania w przyszłości. Twierdzili również, że nabycie lokali nastąpiło poza zakresem działalności gospodarczej powoda (pismo procesowe powodów - k. 587-601).

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2020 roku Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym oddalił powództwo; w punkcie drugim zasądził od A. O. (1) i A. O. (2) w częściach równych na rzecz (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 10.817 zł tytułem kosztów procesu.

Z ustaleń faktycznych, jakie legły u podstaw tego rozstrzygnięcia wynika, że w dniu 11 czerwca 2008 r. A. O. (2) złożył w m. (...)wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki m. (1)hipoteczny o nr (...), na warunkach określonych w „Regulaminie udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach m. (1)” z przeznaczeniem na zakup kolejnego lokalu mieszkalnego z rynku pierwotnego oraz remont nieruchomości. Wniósł o udzielenie kredytu w kwocie 250.000 zł, wraz z opłatami około kredytowymi i składkami na ubezpieczenie 256.200 zł. Jako walutę kredytu wskazał CHF. Kredyt miał zostać udzielony A. O. (2) oraz współwnioskodawcy A. O. (1). W dacie złożenia wniosku, małżonkowie legitymowali się wykształceniem wyższym, od 10 lat zamieszkiwali we własnym domu. A. O. (2) od 1998 r. prowadził własną działalność gospodarczą - był właścicielem (...) firmy (...), A. O. (1) zaś miała status osoby bezrobotnej. Jak wskazał wnioskodawca, jego miesięczne wynagrodzenie netto z ostatnich 12 miesięcy wynosiło 32.607 zł, stałe wydatki kształtowały się na poziomie 500 zł. Łączna liczba osób w gospodarstwach domowych wszystkich wnioskodawców wynosiła 6. Wnioskodawcy posiadali zobowiązania finansowe w postaci) kredytu hipotecznego w banku (...) udzielonego w walucie CHF na kwotę 250.000 zł oraz w F. w postaci debetu w kwocie 30.000 zł. Kredytowaniu miała podlegać nieruchomość położona w B. przy ul. (...) lok. 8. Jako docelowe, prawne zabezpieczenie spłaty kredytu wnioskodawcy zaproponowali m.in. hipotekę na nieruchomości, która miała podlegać kredytowaniu. Wniosek został złożony przedstawicielowi banku - doradcy (...) S.A., w imieniu wnioskodawców działał pełnomocnik

W dniu 11 czerwca 2008 r. A. O. (2) złożył oświadczenie dla kredytów i pożyczek hipotecznych (kredyt walutowy), w którym potwierdził, że przedstawiciel (...) Banku S.A. przedstawił mu w pierwszej kolejności ofertę kredytu/pożyczki hipotecznej w polskim złotym. Po zapoznaniu się z tą ofertą, zdecydował, że dokonuje wyboru oferty kredytu/pożyczki hipotecznej denominowanej w walucie obcej mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu/pożyczki hipotecznej oraz wzrost całego zadłużenia. Ponadto oświadczył, że został poinformowany przez przedstawiciela (...) Banku S.A. o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty kredytu/pożyczki oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. A. O. (2) był świadom ponoszenia obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranym produktem kredytowym. (...) Banku S.A. poinformował wnioskodawcę również o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej tj. o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. Według oświadczenia, informacje zostały przedstawione w postaci symulacji wysokości rat kredytu. W imieniu A. O. (2) podpis złożyła pełnomocnik.

Analogiczne oświadczenie złożyła A. O. (1), w imieniu której również podpisała się pełnomocnik.

Na podstawie wniosku nr (...) została wydana pozytywna decyzja kredytowa.

W dniu 11 czerwca 2008 r. A. O. (2) złożył do m. (...) wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki m. (1) hipoteczny o nr (...). We wniosku wskazano, że dotyczył on zakupu pierwszego lokum - lokalu mieszkalnego z rynku pierwotnego oraz remontu nieruchomości. Kwotę kredytu określono na 250.000 zł, wraz z opłatami około kredytowymi i składkami na ubezpieczenie 256.200 zł, w walucie kredytu CHF. Jako współwnioskodawcę wskazano A. O. (1). Przedmiotem kredytowania miała być nieruchomość położona w B. przy ul. (...) lok. 3. Pozostałe dane były co do zasady zbieżne z tymi, zawartymi we wniosku nr (...). Wniosek został podpisany przez pełnomocnika wnioskodawców, przy pośrednictwie doradcy (...) S.A.

Do powyższego wniosku, zostały złożone oświadczenia wnioskodawców A. O. (2) i A. O. (1) za pośrednictwem pełnomocnika, analogiczne w swej treści jak te, złożone do wniosku kredytowego nr (...).

Wniosek został zaakceptowany - decyzją kredytową nr (...) przyznano wnioskodawcom kredyt.

W dniu 11 czerwca 2008 r. A. O. (2) skierował do m. (...) trzeci wniosek o udzielenie kredytu/pożyczki (...) hipoteczny o nr (...) z przeznaczeniem na zakup drugiego lokum - lokalu mieszkalnego z rynku pierwotnego oraz remont nieruchomości. Kwotę kredytu określono na 185.500 zł, w tym opłaty około kredytowe i składki na ubezpieczenie 189.950 zł. Wnioskowaną walutą kredytu/pożyczki był frank szwajcarski. Także w przypadku tego wniosku, współwnioskodawcą była A. O. (1). Przedmiotem kredytowania miała być nieruchomość położona w B. przy ul. (...) lok. 2. Analogicznie jak w przypadku dwóch poprzednich wniosków kredytowych, także w tym przypadku jako prawne zabezpieczenie spłaty kredytu proponowano m.in. hipotekę na nieruchomości. Wniosek został podpisany w imieniu wnioskodawców przez pełnomocnika, przy udziale doradcy (...) S.A.

Także do tego wniosku zostały załączone oświadczenia wnioskodawców złożone przez pełnomocnika, o zaoferowaniu w pierwszej kolejności kredytu złotowego, akceptacji ryzyka związanego z produktem oraz poinformowaniu o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej.

Na podstawie wniosku nr (...) wydana została pozytywna decyzja kredytowa nr (...).

W dniu 30 lipca 2008 r. w K. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. a A. O. (2) i A. O. (1) została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Cel kredytu został określony jako budownictwo mieszkaniowe, z przeznaczeniem środków z kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr (...) położonego w B. przy ul. (...), refinansowanie nakładów na zakup przedmiotowej nieruchomości, finansowanie prac wykończeniowych oraz pokrycie opłat" około kredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A). Kwotę kredytu określono na 189.950 zł, walutę waloryzacji kredytu na franka szwajcarskiego (CHF) (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 02 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 93.672,94 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od wskazanej (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania objął 360 miesięcy tj. od dnia 30 lipca 2008 r. do dnia 28 sierpnia 2038 r., wariant spłaty kredytu przewidywał równe raty kapitałowo- odsetkowe. Termin spłaty określono na 28 każdego miesiąca (§ 1 ust. 4-6).

Na dzień wydania decyzji kredytowej przez m. (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,78%, marża banku wynosiła 1,00% (§ 1 ust. 8). Inwestorem Zastępczym był (...) S.A. (§ 1 ust. 10). Datą zakończenia inwestycji miał być dzień 30 września 2008 r. (§ 1 ust. 11), całkowity koszt inwestycji wynosił 168.044 (§1 ust. 12). Kwota wniesionych środków własnych wyniosła 5.000 zł, co stanowiło 2,98% całkowitego kosztu inwestycji (§ 1 ust. 13). Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość stanowiąca własność kredytobiorcy położona w B. przy ul. (...) lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr (...) o wartości 185.500 zł (§ 2). Prawnym zabezpieczeniem kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 284.925 zł, ustanowiona na nieruchomości określonej w § 2, która miała zostać wpisana do nowo założonej księgi wieczystej (§ 3 ust. 1). Wypłata kredytu

miała nastąpić w ten sposób, że kwota 163.044 zł miała zostać wypłacona na rzecz Inwestora, kwota 5.000 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 4.450 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania opłat około kredytowych oraz kwota 17.456 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania prac wykończeniowych. Ostatecznym terminem uruchomienia kredytu był dzień 31 lipca 2008 r. (§ 5). Spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku, którego otwarcie i prowadzenie w okresie obowiązywania umowy było nieodpłatne (§ 6). m. (...) udzielał kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1 zwanego dalej kredytem, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF miała być określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu (§ 7 ust. 1). Kredyt został udzielony na okres ustalony w § 1 ust. 4 (§ 7 ust. 2). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez m. (...) została ustalona w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 27 czerwca 2008 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę m. (...) w wysokości 1,00% (§ 10). m. (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyjątkiem sobót) poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku, gdy stawka bazowa zmieniłaby się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej. Zmiany wysokości oprocentowania kredytu m. (...) miał dokonać najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana zostałaby zmiana stawki bazowej. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana do wiadomości na stronach internetowych banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca oraz ustanowieni poręczyciele mieli zostać powiadomieni za pośrednictwem m. (2) oraz sieci Internet; poczty elektronicznej e-mail. W przypadku zmiany stóp procentowych w m. (...), zmiana oprocentowania dla uruchomienia kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadałaby po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w m. (...) (§ 10 ust. 3-6). Na mocy umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który stanowił załącznik do umowy i integralną jej część. Harmonogram był doręczany kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzany w CHF (§11 ust. 1-2). Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§11 ust. 4). Kredytobiorca zlecił i upoważnił m. (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu oraz upoważnił m. (...) do pobierania środków pieniężnych na finansowanie składek o których mowa w § 1 ust. 7B i 7C z rachunku określonego w umowie. Zlecenie to oraz upoważnienia było nieodwołalne i wygasły po całkowitym rozliczeniu kredytu. Kredytobiorca był zobowiązany zapewnić na rachunku określonym w umowie, w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 12). W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie znajdowały postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach m. (3)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz uznał jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały przepisy powszechnie obowiązujące (§ 26). W umowie kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Wedle oświadczenia, kredytobiorca był świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane było ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogły mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w m. (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptował (§ 29). Zgodnie z umową, kredytobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy (§ 30 ust. 1). Załącznik do umowy stanowił Harmonogram spłat, Taryfa prowizji i opłat bankowych m. (...) oraz Oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu.

W dniu 30 lipca 2008 r. w K. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. a A. O. (2) i A. O. (1) została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Cel kredytu został określony jako budownictwo mieszkaniowe, z przeznaczeniem środków z kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr 6b położonego w B. przy ul. (...), refinansowanie nakładów na zakup przedmiotowej nieruchomości, finansowanie prac wykończeniowych oraz pokrycie opłat około kredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A). Kwotę kredytu określono na 256.200 zł, walutę waloryzacji kredytu na franka szwajcarskiego (CHF) (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 02 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 126.343,82 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od wskazanej (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania objął 360 miesięcy tj. od dnia 30 lipca 2008 r. do dnia 28 sierpnia 2038 r., wariant spłaty kredytu przewidywał równe raty kapitałowo - odsetkowe. Termin spłaty określono na 28 każdego miesiąca (§ 1 ust. 4-6). Na dzień wydania decyzji kredytowej przez m. (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,78%, marża banku wynosiła 1,00% (§ 1 ust. 8). Inwestorem Zastępczym był (...) S.A. (§ 1 ust. 10). Datą zakończenia inwestycji miał być dzień 30 września 2008 r. (§ 1 ust. 11), całkowity koszt inwestycji wynosił 218.762,20 (§ 1 ust. 12). Kwota wniesionych środków własnych wyniosła 5.000 zł, co stanowiło 2,29% całkowitego kosztu inwestycji (§ 1 ust. 13). Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość stanowiąca własność kredytobiorcy położona w B. przy ul. (...) lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr 6b o wartości 250.000 zł (§ 2). Prawnym zabezpieczeniem kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 384.300 zł ustanowiona na nieruchomości określonej w § 2, która miała zostać wpisana do nowo założonej księgi wieczystej (§ 3 ust. 1). Wyplata kredytu miała nastąpić w ten sposób, że kwota 213.762,20 zł miała zostać wypłacona na rzecz Inwestora, kwota 5.000 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 6.200 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania opłat około kredytowych oraz kwota 31.237,80 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania prac wykończeniowych. Ostatecznym terminem wykorzystania kredytu był dzień 30 lipca 2008 r. (§ 5). Spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku, którego otwarcie i prowadzenie w okresie obowiązywania umowy było nieodpłatne (§ 6). m. (...) udzielał kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF miała być określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu (§ 7 ust. 1). Kredyt został udzielony na okres ustalony w § 1 ust. 4 (§ 7 ust. 2). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez m. (...) została ustalona w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 27 czerwca 2008 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę m. (...) w wysokości 1,00% (§ 10). m. (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyjątkiem sobót) poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku, gdy stawka bazowa zmieniłaby się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej. Zmiany wysokości oprocentowania kredytu m. (...) miał dokonać najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana zostałaby zmiana stawki bazowej. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana do wiadomości na stronach internetowych banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca oraz ustanowieni poręczyciele mieli zostać powiadomieni za pośrednictwem m. (2) oraz sieci Internet; poczty elektronicznej e-mail. W przypadku zmiany stóp procentowych w m. (...), zmiana oprocentowania dla uruchomienia kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadałaby po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w m. (...) (§ 10 ust. 3-6). Na mocy umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który stanowił załącznik do umowy i integralną jej część. Harmonogram był doręczany kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzany w CHF (§11 ust. 1-2). Raty kapitałowo- odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich

przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§11 ust. 4). Kredytobiorca zlecił i upoważnił m. (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu oraz upoważnił m. (...) do pobierania środków pieniężnych na finansowanie składek, o których mowa w § 1 ust. 7B i 7C z rachunku określonego w umowie. Zlecenie to oraz upoważnienia było nieodwołalne i wygasały po całkowitym rozliczeniu kredytu. Kredytobiorca był zobowiązany zapewnić na rachunku określonym w umowie, w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 12). W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie znajdowały postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach m. (1)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz uznał jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały przepisy powszechnie obowiązujące (§ 26). W umowie kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu zotowanego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Wedle oświadczenia, kredytobiorca był świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane było ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogły mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów obowiązującymi w m. (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptował (§ 29). Zgodnie z umową, kredytobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy (§ 30 ust. 1). Załącznik do umowy stanowił Harmonogram spłat, Taryfa prowizji i opłat bankowych m. (...) oraz Oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu.

W dniu 31 lipca 2008 r. w K. pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. a A. O. (2) i A. O. (1) została zawarta umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Cel kredytu został określony jako budownictwo mieszkaniowe, z przeznaczeniem środków z kredytu na finansowanie przedpłat na poczet budowy i zakupu od Inwestora Zastępczego lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku nr 6b położonego w B. przy ul. (...), refinansowanie poniesionych nakładów na zakup przedmiotowej nieruchomości, finansowanie prac wykończeniowych oraz pokrycie opłat około kredytowych (§ 1 ust. 1 i 1A). Kwotę kredytu określono na 256.200 zł, walutę waloryzacji kredytu na franka szwajcarskiego (CHF) (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 02 lipca 2008 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. wynosiła 126.343,82 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu, mogła być różna od wskazanej (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania objął 360 miesięcy tj. od dnia 31 lipca 2008 r. do dnia 28 sierpnia 2038 r., wariant spłaty kredytu przewidywał równe raty kapitałowo- odsetkowe. Termin spłaty określono na 28 każdego miesiąca (§ 1 ust. 4-6). Na dzień wydania decyzji kredytowej przez m. (...) oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym wynosiło 3,78%, marża banku wynosiła 1,00% (§ 1 ust. 8). Inwestorem Zastępczym był (...) S.A. (§ 1 ust. 10). Datą zakończenia inwestycji miał być dzień 30 września 2008 r. (§ 1 ust. 11), całkowity koszt inwestycji wynosił 204.495,10 (§ 1 ust. 12). Kwota wniesionych środków własnych wyniosła 5.000 zł, co stanowiło 2,45% całkowitego kosztu inwestycji (§ 1 ust. 13). Przedmiotem hipoteki miała być nieruchomość stanowiąca własność kredytobiorcy położona w B. przy ul. (...) lokal mieszkalny nr (...) w budynku nr 6b o wartości 250.000 zł (§ 2). Prawnym zabezpieczeniem kredytu była m.in. hipoteka kaucyjna wpisana na pierwszym miejscu do kwoty 384.300 zł, ustanowiona na nieruchomości określonej w § 2, która miała zostać wpisana do nowo założonej księgi wieczystej (§ 3 ust. 1). Wypłata kredytu miała nastąpić w ten sposób, że kwota 199.495,10 zł miała zostać wypłacona na rzecz Inwestora, kwota 5.000 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem refinansowania poniesionych nakładów, kwota 6.200 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania opłat około kredytowych oraz kwota 45.504,90 zł na rachunek wskazany przez kredytobiorcę tytułem finansowania prac wykończeniowych. Ostatecznym terminem wykorzystania kredytu był dzień 31 lipca 2008 r. (§ 5). Spłata kredytu miała następować na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu ze wskazanego w umowie rachunku, którego otwarcie i prowadzenie w okresie obowiązywania umowy było nieodpłatne (§ 6). m. (...) udzielał kredytobiorcy na jego wniosek kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w walucie CHF miała być określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy

kredytu (§ 7 ust. 1). Kredyt został udzielony na okres ustalony w § 1 ust. 4 (§ 7 ust. 2). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej przez m. (...) została ustalona w wysokości określonej w § 1 ust. 8. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 27 czerwca 2008 powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę m. (...) w wysokości 1,00% (§ 10). m. (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego (z wyjątkiem sobót) poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku, gdy stawka bazowa zmieniałaby się o co najmniej 0,10 punktu procentowego w porównaniu do obowiązującej stawki bazowej. Zmiany wysokości oprocentowania kredytu m. (...) miał dokonać najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana zostałaby zmiana stawki bazowej. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu miała być podawana do wiadomości na stronach internetowych banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca oraz ustanowieni poręczyciele mieli zostać powiadomieni za pośrednictwem m. (2) oraz sieci Internet; poczty elektronicznej e-mail. W przypadku zmiany stóp procentowych w m. (...), zmiana oprocentowania dla uruchomienia kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadałaby po dniu, od którego miało obowiązywać zmienione oprocentowanie w m. (...) (§ 10 ust. 3-6). Na mocy umowy, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat, który stanowił załącznik nr do umowy i integralną jej część. Harmonogram był doręczany kredytobiorcy listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat był sporządzany w CHF (§11 ust. 1-2). Raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§11 ust. 4). Kredytobiorca zlecił i upoważnił m. (...) do pobierania środków pieniężnych na spłatę kapitału i odsetek z tytułu udzielonego kredytu oraz upoważnił m. (...) do pobierania środków pieniężnych na finansowanie składek, o których mowa w § 1 ust. 7B i 7C z rachunku określonego w umowie. Zlecenie to oraz upoważnienia były nieodwołalne i wygasły po całkowitym rozliczeniu kredytu. Kredytobiorca był zobowiązany zapewnić na rachunku określonym w umowie, w terminach zawartych w harmonogramie spłat, środki odpowiadające wysokości wymagalnej raty kapitału i odsetek (§ 12). W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie znajdowały postanowienia „Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach m. (1)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy Regulamin ten został mu doręczony oraz uznał jego wiążący charakter. W dalszej kolejności w sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały przepisy powszechnie obowiązujące (§ 26). W umowie kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je akceptował. Wedle oświadczenia, kredytobiorca był świadomy, że z kredytem waloryzowanym związane było ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogły mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. Ponadto kredytobiorca oświadczył, że został dokładnie zapoznany z kryteriami zmiany stóp procentowych kredytów, obowiązującymi w m. (...) oraz zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu i w pełni je akceptował (§ 29). Zgodnie z umową, kredytobiorcy ponosili solidarną odpowiedzialność za zobowiązania wynikające z umowy (§ 30 ust. 1). Załącznik do umowy stanowił Harmonogram spłat, Taryfa prowizji i opłat bankowych m. (...) oraz Oświadczenie o odstąpieniu od umowy kredytu.

Sąd I instancji ustalił ponadto, że A. O. (1) z wykształcenia jest biologiem, aktualnie wykonuje zawód nauczyciela biologii. W dacie zawarcia umów kredytowych nie pracowała zawodowo. A. O. (1) nigdy nie prowadziła działalności gospodarczej.

Powód z wykształcenia jest ekonomistą, prowadził własną działalność gospodarczą. W jej ramach zajmował się m.in. zakupem terenów przemysłowych, pośredniczył w organizacji stacji benzynowych na terenie Polski oraz prowadził spółki na Ukrainie. Działalność polegała na przygotowywaniu inwestycji komercyjnych, w ramach których wskazywał lokalizacje pod stacje paliw i markety, a następnie uczestniczył w procesie uzyskiwania pozwoleń administracyjnych i nadzorował wykonywane prace.

Zgodnie z ewidencją działalności gospodarczej prowadzonej przez Wójta Gminy W., przedmiot działalności wykonywanej przez A. O. (2) zgodnie z PKD obejmował m.in. pośrednictwo w obrocie nieruchomościami, zarządzanie nieruchomościami na zlecenie, kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek, wynajem nieruchomości na własny rachunek. Działalność prowadzona była pod nazwą S. O. O.. Rodzaj przeważającej działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności dotyczył doradztwa w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania.

Klasyfikacja wskazana w ewidencji została podana przez powoda na wypadek, gdyby w przyszłości zdecydował się prowadzić tego rodzaju działalność.

Zgodnie z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach m. (1) hipotecznych m. (...) udzielał kredytów/pożyczek hipotecznych złotych waloryzowanych kursem następujących walut obcych: USD, EURO, CHF lub innych walut obcych wskazanych przez m. (...), według tabeli kursowej (...) Banku SA. W okresie spłaty kredytu/pożyczki hipotecznego m. (...) mógł dokonać zmiany waluty, będącej podstawą waloryzowania, na pisemny wniosek kredytobiorcy. W przypadku zmiany waluty kredytu hipotecznego ze złotych polskich na walutę obcą, kredytobiorca osiągający dochód w złotych polskich musiał posiadać zdolność kredytową wystarczającą do spłaty miesięcznej raty kredytu hipotecznego w wysokości 120% raty kredytu przyjmowanego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu hipotecznego udzielonego w złotych polskich. Kredyt hipoteczny waloryzowany udzielany był w złotych polskich, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorcę walutę (§ 1 ust. 2 i 3, 4). Wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu hipotecznego waloryzowanego kursem waluty obcej była określona w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana była w złotych po uprzednim jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży danej waluty obcej, określonym w tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty. Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu/pożyczki hipotecznej waloryzowanej wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty obcej, według tabeli kursowej (...) Banku S.A. na dzień spłaty (§ 24 ust. 2 i 3).

Transze z tytułu kredytu nr (...) zostały wypłacone: w dniu 06 sierpnia 2008 r. w kwocie 172.494 zł oraz w dniu 28 sierpnia 2008 r. w kwocie 17.456 zł.

Transze z tytułu kredytu nr (...) zostały wypłacone: w dniu 06 sierpnia 2008 r. w kwocie 224.962,20 zł oraz w dniu 28 sierpnia 2008 r. w kwocie 31.237,80 zł (k. 100-106).

Transze z tytułu kredytu nr (...) zostały wypłacone: w dniu 06 sierpnia 2008 r. w kwocie 210.695,10 zł oraz w dniu 28 sierpnia 2008 r. w kwocie 45.504,90 zł.

Aneksem do umowy nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. zawartym w K. w dniu 04 września 2014 r. pomiędzy (...) S.A. z siedzibą w W. oraz A. O. (2) i A. O. (1) dokonano zmian z zakresie zapisów umownych dotyczących spłaty kwoty niskiego wkładu własnego. Kwota niskiego wkładu własnego pozostała do spłaty na dzień 30 czerwca 2014 r. wynosiła 5.907,88 CHF. Na mocy Aneksu z § 3 umowy wykreślono w całości postanowienie dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego kredytu. Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian. Aneks wszedł w życie z dniem 04 września 2014 r.

Aneksy o analogicznej treści zostały zawarte do umowy nr (...) z dnia 30 lipca 2008 r. oraz do umowy nr (...) z dnia 31 lipca 2008 r.

A. O. (2) oraz A. O. (1) są właścicielami na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej:

- lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) lok. 2. Dla lokalu tego Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana została hipoteka umowna kaucyjna do sumy 284.925 zł z tytułu kredytu o nr (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Bank S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. (m. (...))

- lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) lok. 8. Dla lokalu tego Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana została hipoteka umowna kaucyjna do sumy 384.300 zł z tytułu kredytu o nr (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Bank S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. (m. (...))
- lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. (...) lok. 3. Dla lokalu tego Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej prowadzi księgę wieczystą o nr (...). W dziale IV księgi wieczystej wpisana została hipoteka umowna kaucyjna do sumy 384.300 zł z tytułu kredytu o nr (...) na rzecz wierzyciela hipotecznego (...) Bank S.A. Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. (m. (...))

W okresie od 06 sierpnia 2008 r. do 06 sierpnia 2017 r. kredytobiorcy dokonywali sukcesywnej spłaty zobowiązań z tytułu spłaty kapitału i odsetek z tytułu udzielonych im kredytów: nr (...), nr (...) oraz nr (...). W okresie od 06 sierpnia 2008 r. do 26 lipca 2018 r., oprocentowanie kredytów było zmienne i wahało się od 4,93% do 0,22%.

Na datę otwarcia kredytu nr (...). na dzień 06 sierpnia 2008 r. kwota kredytu wynosiła 89.116,56 CHF. Według stanu na dzień 24 lipca 2018 r. kwota pozostała do spłaty wynosiła 68.931,64 CHF.

Na datę otwarcia kredytu nr (...). na dzień 06 sierpnia 2008 r. kwota kredytu wynosiła 116.223,50 CHF. Według stanu na dzień 04 lipca 2018 r. kwota pozostała do spłaty wynosiła 92.861,76 CHF.

Na datę otwarcia kredytu nr (...). na dzień 06 sierpnia 2008 r. kwota kredytu wynosiła 108.852,61 CHF. Według stanu na dzień 06 lipca 2018 r. kwota pozostała do spłaty wynosiła 92.591,04 CHF.

Wszelkich formalności związanych z uzyskaniem kredytów hipotecznych w pozwany banku, powodowie dopełniali za pośrednictwem pełnomocnika M. M. (uprzednio: C.-L.). W trakcie ubiegania się o kredyty, pełnomocnik korzystała z pośrednictwa doradcy (...), który doradzał w jaki sposób uzyskać najkorzystniejsze dla kredytobiorców warunki. Pełnomocnik występowała także o wysłanie projektów umów przed datą ich zawarcia.

Przed datą ubiegania się o kredyty, powodowie wraz z ich pełnomocnikiem byli stroną umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany do waluty CHF, za który nabyli wspólny lokal mieszkalny. Po jego sprzedaży zdecydowali się zakupić przedmiotowe lokale.

Z uwagi na niewystarczającą zdolność kredytową do uzyskania preferowanego przez wnioskodawców kredytu zotowego, jedyną możliwością było uzyskanie kredytu w walucie franka szwajcarskiego. Środki uzyskane z kredytów miały być przeznaczone na zakup lokali mieszkalnych, które w przyszłości miały zostać przeznaczone na potrzeby dzieci kredytobiorców. W dacie zawarcia umów kredytowych, dzieci kredytobiorców miały odpowiednio: 3, 7, 10 i 12 lat.

Kredytobiorcy starali się uzyskać jak najkorzystniejsze warunki kredytowe. Po uzyskaniu informacji, że brak jest możliwości ubiegania się o kredyt w PLN, zdecydowali się zaciągnąć zobowiązanie w CHF. Przy żadnej z czynności związanej z uzyskaniem któregokolwiek z trzech kredytów małżonkowie nie uczestniczyli samodzielnie, w ich imieniu działała pełnomocnik. Pełnomocnik zapoznała się z umowami, czytała je, analizowała ich treść z pośrednikiem finansowym. Zapisy umowy były dla niej jasne, rozumiała ich treść, liczyła się także z ryzykiem produktów, o które ubiegali się kredytobiorcy. Pełnomocnik zadawała pytania, wykazywała zainteresowanie skutkami wzrostu kursu CHF. Przedstawiciel banku poinformował pełnomocnik, że ryzyko istnieje, jednak jak do tej pory nie było drastycznych wzrostów kursów, które uniemożliwiłyby kredytobiorcom spłatę kredytów.

Oświadczenia złożone przy składaniu wniosków kredytowych zostały pełnomocnik przedstawione do podpisu w dniu złożenia wniosków.

Pełnomocnik zapoznała się z ich treścią i podpisała je, nie zostały jej jednak przedstawione symulacje czy kurs historyczny franka szwajcarskiego, nie informowano jej również o możliwych wysokościach wahań kursu waluty.

Pełnomocnik pozostawała w stałym kontakcie z powodami. W trakcie procedury uzyskania kredytów, wszelkie decyzje konsultowała z powodami, przekazywała im także informacje o ryzyku.

Po dacie nabycia lokali mieszkalnych, właściciele podjęli decyzję o ich wynajęciu. Wszystkie trzy lokale zostały udostępnione osobom trzecim na podstawie umów najmu, po przeprowadzeniu prac wykończeniowych. Umowy te zostały zawarte w imieniu właścicieli za pośrednictwem pełnomocnika - M. M., która wówczas była właścicielką lokalu mieszkalnego w tym samym budynku.

Aktualnie dwa lokale mieszkalne stanowiące własność powodów są wynajmowane, z czego jeden nieprzerwanie od 2012 r. Trzeci z lokali został w 2017 r. oddany w użytkowanie M. M. po tym, jak utraciła prawo własności do własnego lokalu. Z tego tytułu M. M. przekazuje właścicielom kwotę w wysokości raty kredytu oraz uiszcza opłaty związane z utrzymaniem lokalu. Przed tą datą, wszystkie trzy lokale były objęte umową najmu. Uzyskiwany czynsz najmu jedynie na początku zabezpieczał raty kredytu, aktualnie jest niewystarczający.

W dacie zawarcia umów kredytowych, powodowie zamieszkiwali w stanowiącym ich własność domu, w miejscowości W., w okolicy K., który stanowił centrum ich interesów życiowych. Nieruchomość ta została następnie zbyta w związku z sytuacją finansową rodziny, aktualnie małżonkowie wynajmują dom w okolicy Ż.. Żaden z posiadanych przez nich lokali mieszkalnych położonych w B. nie mógł być przez nich zamieszkały, z uwagi na zbyt mały ich metraż niemogący zaspokoić potrzeb mieszkaniowych ich rodziny. Powodowie nigdy nie zamieszkiwali w tych lokalach. W czasie wizyt na terenie B. zamieszkiwali u M. M. (zeznania świadka M. M. - k. 633-634; e-protokół - k. 635).

(...) Bank S.A. aktualnie działa pod firmą (...) S.A. (KRS pozwanego - k. 378-396).

Sąd Okręgowy wskazywał, że zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. niedozwolone postanowienie nie wiąże konsumenta, wiąże go natomiast umowa w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Stosownie zaś do art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Podstawowym warunkiem umożliwiającym badanie, czy konkretny zapis umowny jest niedozwolonym postanowieniem umownym, jest konsumencki charakter umowy, który w ocenie Sądu w niniejszej sprawie nie zachodził co do każdej z trzech umów.

Odnosząc się do warstwy definicyjnej pojęcia „konsument”, Sąd wskazał na przepis art. 22¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umów przez strony, zgodnie z którym za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową. Aktualnie przepis ten został zmodyfikowany i jego treść wskazuje, że za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Pojęcie działalności gospodarczej definiuje art. 2 ustawy z dnia 02 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, według którego działalnością gospodarczą jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Z rozważań Sądu Okręgowego wynika, że umowa konsumencka ma zmierzać do zaspokajania potrzeb własnych, osobistych, „prywatnych” podmiotu, jego rodziny, domowników, także przyjaciół lub znajomych lub ma zapewniać funkcjonowanie gospodarstwa domowego i ten warunek w niniejszej sprawie nie został spełniony.

Sąd I instancji wskazał, że w dacie zawarcia przedmiotowych umów powód prowadził działalność gospodarczą, której przedmiot zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD) obejmował m.in. wynajem nieruchomości na własny rachunek. Sam fakt dokonania takiego zgłoszenia nie był przesądzającym i pomimo zgłoszenia, powód mógł nie prowadzić tego rodzaju działalności. Jednak zgłaszając poszczególne kody klasyfikacyjne do PKD, powód musiał być zainteresowany prowadzeniem określonej działalności gospodarczej, bądź też przewidywał możliwość jej prowadzenia w przyszłości. Nie byłby bowiem zgodny z doświadczeniem życiowym wniosek, że zgłoszeniu podlegają dziedziny, które nie pozostają w kręgu zainteresowania zawodowego przedsiębiorcy. Okoliczność ta została także potwierdzona przez świadka, który zeznał, że powód podał kody tych działalności na wszelki wypadek, gdyby działalność taką podejmował.

Postępowanie dowodowe wykazało, że powód na przestrzeni lat był aktywnym przedsiębiorcą, zajmował się różnorodną działalnością, w tym kupnem terenów przemysłowych. W dacie zawarcia przedmiotowych umów, powodowie zamieszkiwali w stanowiących ich własność domu, mieszczącym się w miejscowości W. pod K.. To ta nieruchomość stanowiła centrum ich interesów życiowych i to tam zamieszkiwali wraz z czwórką dzieci. Mieszkania nabyte za środki pozyskane z kredytu mieściły się natomiast w B., z którym powodowie byli związani z uwagi na powiązania rodzinne. W żadnym z nabytych lokali powodowie nigdy nie zamieszkiwali - same lokale zaś posiadają zbyt małą powierzchnię by zaspokoić potrzeby mieszkaniowe rodziny powodów.

W ocenie Sądu Okręgowego nie był przekonujący argument o konsumenckim charakterze umów, opierający się na twierdzeniu, że powodowie nabyli przedmiotowe lokale w celu przekazania ich w przyszłości swoim dzieciom. W dacie zawarcia umów kredytowych dzieci powodów były małoletnie - miały odpowiednio 3, 7, 10 i 12 lat. Odległość czasowa, jaka dzieliła potencjalną chwilę usamodzielnienia się małoletnich i ich ewentualną wyprowadzkę z domu rodzinnego (nawet biorąc pod uwagę najstarsze z dzieci oraz założenie, że dokonując wyboru miejsca zamieszkania dzieci zdecydowałyby się na właśnie to miasto) oznacza, że przez znaczny okres czasu lokale te przynosiłyby potencjalny zysk powodom, co potwierdzało inwestycyjny charakter transakcji. Argument, że powodowie nabyli trzy lokale mieszkalne w innym mieście, niż to w którym na co dzień zamieszkiwali, przy hipotetycznym założeniu, że w znacznej perspektywie czasu, będą one stanowić miejsce zamieszkania ich dzieci, nie mógł zatem zostać podzielony.

Zdaniem Sądu nie mogło także stanowić argumentu za dyskwalifikacją uznania inwestycyjnego charakteru umów to, że obecnie przychody uzyskiwane z lokali nie bilansują się z ratami kredytu i nie przynoszą powodom zysku. Powodowie zawierając przedmiotowe umowy posiadali nieruchomość, która zaspokajała ich potrzeby mieszkaniowe, a z uwagi na wiek ich dzieci trudno przyjąć, że dokonując zakupu trzech lokali mieszkalnych nie zakładali osiągnięcia z tego tytułu wymiernych korzyści. To, że wskutek wzrostu kursu waluty CHF, raty kredytu wzrosły i możliwy do uzyskania w warunkach rynkowych czynsz najmu nie bilansuje wysokości rat nie oznacza, że umowa nie miała charakteru inwestycyjnego.

Sąd podzielił stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 lutego 2013 roku (II CSK 351/12, SIP Legalis), zgodnie z którym uznanie wynajmowania lokali za działalność gospodarczą albo pobieranie pożytków cywilnych z rzeczy, zależy od skali przedsięwzięcia i aktywności związanej z pobieraniem pożytków cywilnych, a także od kontekstu prawnego. Sąd Najwyższy uznał, że wynajmowanie przez właściciela trzech lokali mieszkalnych i zapowiedziany zamiar wydzierżawienia innych lokali w celu ich wynajęcia, stanowi przedsięwzięcie o skali wystarczającej do uznania najmu lokali za działalność gospodarczą. Również Naczelny Sąd Administracyjny wyjaśniał, że najem na szeroką skalę stanowi działalność gospodarczą w sytuacji gdy właściciel lokali podejmuje czynności, związane z zagospodarowaniem tego mienia i jego rozporządzaniem, które istotnie odbiegają od normalnego wykonywania prawa własności, a nadto z operacji tych uczyni sobie lub ma zamiar uczynienia stałego (nie

okazjonalnego) źródła zarobkowania (tak: wyrok z dnia 08 maja 2018 roku, IIFSK 887/16, SIP Legalis, pogląd ten został powtórzony w wyroku z dnia 15 stycznia 2019 roku, II FSK 14/17, niepublikowany).

Z zeznań świadka wynikało, że wszystkie trzy nabyte przez powodów lokale były przedmiotem najmu (aktualnie jeden z lokali zajmowany jest przez członka rodziny powoda). Jedynie więc wskutek wzrostu wysokości rat kredytów powodowie nie czerpią realnych korzyści finansowych z tytułu posiadanych lokali. Deklaracje powodów, że lokale te nabyli dla dzieci nie oznaczały, że wynajem lokali miał cechy incydentalnego, biorąc po uwagę czas jego trwania.

Niewątpliwie w dacie zawarcia umów A. O. (1) nie prowadziła działalności gospodarczej - była nieaktywna zawodowo.

W sprawie nie wykazano, by w dacie zawarcia umów kredytowych pomiędzy małżonkami istniał ustrój rozdzielności majątkowej - przeciwnie, złożone do akt treści ksiąg wieczystych potwierdzały, że własność lokali mieszkalnych przysługuje małżonkom na zasadach wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej.

Środki pozyskane z udzielonego powodom kredytu weszły więc do wspólności ustawowej i na małżonkach ciążył solidarny obowiązek pokrycia rat kredytów (§ 30 ust. 1 umów). Powódka miała świadomość jaki jest cel umów - nabycie trzech lokali mieszkalnych, cel ten akceptowała, miała również świadomość, że lokale te nie będą zaspokajać potrzeb mieszkaniowych rodziny (pomijając odległą perspektywę czasową i hipotetyczne założenie, że dzieci powodów zdecydują się zamieszkać w nabytych lokalach). Założenie, że udział powódki przy podpisaniu umów automatycznie przesądzałyby o konsumenckim jej charakterze bez zbadania rzeczywistych intencji i motywów jakimi małżonkowie kierowali się, nie jest możliwy do zaakceptowania.

Sąd I instancji powołał się na stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie zajęte w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. (I ACa 216/19), w którym Sąd Apelacyjny przychylił się do stanowiska, że po stronie kredytobiorców zachodzi współuczestnictwo jednolite konieczne. Oznacza to konieczność wydania jednolitego orzeczenia, bowiem inne rozstrzygnięcie byłoby nielogiczne i sprzeczne z istotą zawartej umowy. Ponadto powódka od początku знаła cel zaciągniętego kredytu. Sąd Apelacyjny przytoczył także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 1964 r. (I CR 635/63), zgodnie z którym, jeżeli spór dotyczy składnika majątkowego współwłasności łącznej, nie jest możliwe uwzględnienie powództwa tylko względem części jednego ze współuprawnionych małżonków, z tego zaś z kolei wynika, że oboje małżonkowie są uczestnikami koniecznymi postępowania. Sąd Apelacyjny wskazał, że środki z kredytu weszły do wspólności ustawowej i spłacane były również z pieniędzy wspólnych, ponadto nielogicznym byłoby stwierdzenie, że powód ma obowiązek spełniać dalej świadczenia z umowy kredytu, zgodnie z jej brzmieniem, a małżonce należy się jakikolwiek zwrot środków. Powódka miała wiedzę na jakie cele przeznaczony został kredyt i świadomie wyraziła zgodę na to, że część środków przeznaczona była na działalność gospodarczą męża, co powoduje, że i w jej przypadku doszło do utraty statusu konsumenta.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że brak posiadania przez powodów w dacie zawierania przedmiotowych umów statusu konsumentów w rozumieniu art. 22¹ k.c. w konsekwencji czynił bezprzedmiotową weryfikację zaistnienia pozostałych przesłanek umożliwiających kontrolę zapisów umownych pod kątem ich niedozwolonego charakteru. Do uznania konkretnego postanowienia za "niedozwolone postanowienie umowne" w rozumieniu przytoczonego przepisu wymagane jest bowiem kumulatywne spełnienie wszystkich przesłanek objętych jego dyspozycją.

Twierdzenia strony powodowej powołane w celu uzasadnienia żądań wywiedzionych w ramach niniejszego powództwa, w przeważającej mierze uzasadniane były zawartymi w umowie klauzulami abuzywnymi - która to ocena była w sprawie wyłączona. Powodowie powoływali się także na sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współzycia społecznego, a także sprzeczność umów kredytowych z przepisami prawa i w tym zakresie powodowie wskazali na art. 353^J, art. 359 § 2¹, art. 358¹ § 1 k.c. oraz art. 69 ust. 1 i 2 i art. 79 ustawy prawo bankowe.

Zgodnie z treścią art. 58 § 1 k.c. czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień

czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Ponadto, § 2 powołanej normy prawnej stanowi, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Dyspozycja art. 353¹ k.c. przewiduje z kolei, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Przepis art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2018.2187 t.j.), w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy kredytowej (Dz.U. 2002.72.665 j.t.) stanowił, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W art. 69 ust. 2 wymieniono elementy, jakie powinna zawierać umowa kredytu. Nie ulega jednak wątpliwości, że umowa kredytu, w której nie wskazano wszystkich elementów określonych w art. 69 ust. 2, jest ważna (tak B. Smykła, Prawo..., s. 301-302) (powołane za: Arkadiusz Kawulski, Komentarz do art. 69 ustawy - Prawo bankowe, Sip Lex).

Analizując zapisy spornych umów oraz uwzględniając treść normy prawnej wyrażonej w art. 69 ust. 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, Sąd I instancji stwierdził, iż umowy zawierały wszelkie elementy konieczne, w tym wskazano w ich treści kwoty i waluty kredytu: odpowiednio umowa nr (...) kwota kredytu 189.950 zł, umowa nr (...) kwota kredytu 256.200 zł, umowa nr (...) kwota kredytu 256.200 zł. W umowach wskazany został okres kredytowania (360 miesięcy, ostateczny termin spłaty 28 sierpnia 2038 r. w przypadku wszystkich umów), każda określała również cel kredytowania (§ 1 ust. 1 i 1A umów).

Zapisy umów zawierały walutę waloryzacji kredytów (CHF), tożsamą z tą, o którą wnioskowali powodowie we wnioskach kredytowych (k. 427; k. 445; k. 462), zawierały nadto zapisy odnoszące się do oprocentowania kredytu.

Sąd przywołał stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 22 stycznia 2016 r., sygn. I CSK 1049/14, dopuszczające umowy kredytu indeksowanego.

Podkreślił, że przepis art. 69 cytowanej ustawy nie określa w sposób sztywny (art.358¹ § 5 k.c.) wysokości świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Sąd Najwyższy w wyroku z 22 stycznia 2016 roku (I CSK 1049/14, SIP Legalis) podkreślił, że „umowa kredytu indeksowanego” mieści się, w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 pr. bankowego). Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej.

Wysokość poszczególnych zobowiązań wynikających z umów została określona - umowy zawierały określenie kwot kredytu oraz zasad i sposobu ich indeksacji. Samo zobowiązanie powodów nie zostało wyrażone w walucie obcej - umowy jako kwotę kredytu wskazywały walutę PLN, która miała podlegać waloryzacji do franka szwajcarskiego.

Kwoty kredytu były wyrażone w PLN, w tej walucie kredyt został wypłacony i były spłacane jego raty, choć zgodnie z harmonogramem, wysokość rat była określona w CHF. W ocenie Sądu indeksacja stanowiła - zgodnie z wolą stron, dodatkowe postanowienie umowne, dopuszczalne przez prawo i mieszczące się w ramach swobody umów.

Sąd I instancji zauważył, że ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2011.165.984) ustawodawca dokonał nowelizacji ustawy Prawo bankowe. Ideą dokonania nowelizacji było utrzymanie funkcjonujących na rynku kredytów denominowanych według nowych zasad. Do prawa bankowego został wprowadzony m.in. art. 69 ust. 2 pkt 4a, zgodnie z którym umowa kredytu powinna określać w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo- odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. W myśl art. 4 noweli w przypadku kredytów lub pożyczek pieniężnych zaciągniętych przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (co nastąpiło w dniu 26 sierpnia 2011 r.) ma zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które nie zostały całkowicie spłacone - do tej części kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia. W tym zakresie bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki. W rezultacie ustawodawca wprowadził narzędzie prawne pozwalające wyeliminować z obrotu postanowienia umowne zawierające niejasne reguły przeliczania należności kredytowych, zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2015 r., IV CSK 362/14).

W rezultacie Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zawarte przez strony umowy kredytu waloryzowanego do waluty CHF były ważne, gdyż brak było podstaw by stwierdzić ich niezgodność z przepisami prawa, czy naturą i istotą umowy kredytu.

W sprawie powodowie powoływali się ponadto na sprzeczność umowy kredytowej z zasadami współzycia społecznego, którą wiązali z naruszeniem obowiązku rzetelnego informowania konsumenta o ryzyku, wprowadzeniem konsumenta w błąd co do charakteru kredytu oraz nierówny rozkład ryzyka pomiędzy stronami.

Sąd zauważył, że także w toku tej argumentacji powodowie powoływali się na swój status konsumentki, który jak już wyżej wskazano, im nie przysługiwał.

Sąd wskazał również, że przedmiotowe umowy zostały przez powodów zawarte przy udziale pełnomocnika oraz doradcy finansowego. Działająca w imieniu powodów pełnomocnik czytała tekst umów, występowała wcześniej o udostępnienie ich treści, analizowała poszczególne ich zapisy, zadawała konkretne pytania, w tym o ryzyko wzrostu kursu walut. Zapisy umowy były dla niej jasne, rozumiała ich treść, jak również liczyła się z ryzykiem. Powodowie pozostawali z pełnomocnik w stałym, bieżącym kontakcie i przekazywana im wiedza odnośnie procedury uzyskania kredytów o które ubiegali się, dotyczyła także ryzyka kursowego. Nie należy zapominać, iż zarówno powodowie jak i ich pełnomocnik byli przed datą zawarcia przedmiotowych umów stroną umowy o kredyt hipoteczny w walucie CHF. Mieli więc świadomość jakiego rodzaju jest to produkt i że wiąże się z nim ryzyko kursowe. Lokale były inwestycją, w realizacji której powodowie zdecydowali się zaakceptować proponowane im przez bank warunki. Skorzystanie przez kredytobiorców z korzystniejszej stawki oprocentowania w walucie obcej, niewątpliwie związane było z ponoszeniem ryzyka kursowego, na które powodowie korzystając z takiej formy kredytów, godzili się. Bank nie jest jednak gwarantem tego, że kurs waluty CHF nie przekroczy pewnej granicy, a raty drastycznie nie wzrosną, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. W dacie zawarcia umów, na którą należałoby badać ewentualne naruszenie zasad współzycia społecznego, oferta pozwanego banku okazała się dla powodów korzystna - mogli oni zrealizować planowaną inwestycję. Ocena ta zmieniła się dopiero w toku wykonania umowy, wskutek wzrostu rat.

Oceny braku sprzeczności z zasadami współzycia społecznego nie zmienia fakt, że powodom nie zostały przedstawione symulacje m.in. rat kredytów. Powodowie mieli doświadczenie z kredytem walutowym, mieli świadomość istniejącego

w związku z nim ryzyka, choć być może nie przewidywali skali wzrostu wysokości rat kredytowych. Zawarcie umów kredytowych z powodami, nie było wyrazem nieuczciwości względem nich, braku lojalności czy równowagi stron.

W ocenie Sądu Okręgowego nie mogło więc być mowy o stwierdzeniu nieważności umów kredytowych.

Wobec powyższego powództwo w zakresie, w jakim powodowie odwoływali się do zawarcia w spornych umowach kredytowych klauzul niedozwolonych z wszystkimi tego konsekwencjami, nie mogło zostać uwzględnione z uwagi na brak statusu powodów jako konsumentów. W zakresie natomiast, w jakim powoływali się na nieważność umów oraz ich sprzeczność z zasadami współżycia społecznego, okazało się ono bezpodstawne. Nawet zakwestionowanie niektórych postanowień umownych zawieranych z udziałem konsumentów, nie oznacza, że cała umowa jest nieważna. Wskazane jest stosowanie interpretacji, która pozwala utrzymać w mocy umowę kredytu, zwłaszcza, gdy kredytodawca spełnił świadczenie, które zostało zrealizowane przez kredytobiorców zgodnie z celem tej umowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2015 r., II CSK 768/14, OSNC 2015, nr 11, poz. 132, pogląd ten został powtórzony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 18 września 2019 roku, V CSK 152/19, opublikowany w SIP Legalis).

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie zaskarżając go w całości i zarzucili naruszenie:

1. art. 22¹ kodeksu cywilnego (dalej: k.c.) poprzez jego błędną wykładnię - polegającą na uznaniu, iż powodowie nie posiadają statusu konsumenta w zawartych umowach kredytowych;
2. art. 22¹ k.c. w zw. z art. 385¹ k.c. - poprzez ich błędną wykładnię - polegającą na uznaniu, iż w umowach kredytowych zawartych przez powodów nie ma klauzul abuzywnych z uwagi na brak konsumenckiego charakteru powodów i tym samym wadliwe przyjęcie przez Sąd I Instancji, iż powodom nie przysługuje ochrona wynikająca z ww. przepisu;
3. art. 22¹ k.c. w zw. z art. 385² k.c. - poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, iż powodowie nie posiadali statusu konsumenta z uwagi na fakt, iż powód prowadził działalność gospodarczą, w której jednym z kodów Polskiej Klasyfikacji Działalności było wynajmowanie nieruchomości na własny rachunek, podczas gdy przeważającą działalnością gospodarczą powoda był zakup terenów przemysłowych oraz przygotowywanie inwestycji komercyjnych, a także doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania;
4. art. 385¹ k.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie - polegające na uznaniu, iż w umowach kredytowych zawartych przez powodów nie znajdują się klauzule abuzywne, które kształtują prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, a także iż postanowienia ww. umów kredytowych były uzgodnione indywidualnie z powodami;
5. art. 385² k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji błędne przyjęcie, iż z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku o zmianie ustawy - prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, ustawodawca wprowadził narzędzie prawne pozwalające wyeliminować z obrotu postanowienia umowne zawierające niejasne reguły przeliczania należności kredytowych zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia, podczas gdy takie rozumienie przywołanych przepisów jest nieprawidłowe, bowiem badanie postanowień pod kątem abuzywności, rażącego naruszenia interesu powodów oraz ich sprzeczności z zasadami współżycia społecznego, przeprowadza się na moment zawarcia umowy;
6. art. 385¹ § 1 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd I Instancji, iż postanowienia umowy dot. zastosowania kursu z tabel kursowych banku są niejasne, jednak nowelizacja prawa bankowego wprowadziła możliwość wyeliminowania z obrotu postanowień umownych zawierających niejasne reguły przeliczania należności kredytowych zarówno na przyszłość, jak i w odniesieniu do wcześniej zawartych umów w części, która pozostała do spłacenia;

7. art. 353¹ k.c. poprzez jego wadliwe zastosowanie i przyjęcie, iż umowy kredytowe łączące powodów z pozwanym były indywidualnie negocjowane, ich zapisy nie sprzeciwiały się zasadom współżycia społecznego, a wszystkie strony umowy były równe;

8. art. 58 § 1 k.c. w z w. z art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy - prawo bankowe w zw. z art. 69 ust. 1, 2 pkt 2, 4 ustawy - prawo bankowe - obowiązującej w chwili podpisania przez powodów umów kredytowych, tj. na dzień 30 i 31 lipca 2008 roku - poprzez badanie ważności umowy kredytu przez pryzmat przepisu ustawy, który nie obowiązywał uprzednio - co doprowadziło od niezasadnego przyjęcia, iż umowy kredytowe są ważne, mimo, ich sprzeczności z wówczas obowiązującymi przepisami ustawy prawo bankowe;

9. art. 69 ust. 1 i 2 ustawy prawo bankowe - obowiązującej w chwili podpisania przez powodów umów kredytowych - poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i uznanie przez Sąd I Instancji, iż zawarte przez powodów umowy kredytowe zawierały wszelkie elementy konieczne, w tym kwoty i waluty kredytów;

10. art. 69 ust. 1 ustawy prawo bankowe - obowiązującej w chwili podpisania przez powodów umów kredytowych - poprzez jego wadliwą wykładnię powodującą przyjęcie dopuszczalności modyfikowania obowiązku kredytobiorców przez klauzule waloryzacyjne;

11. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, polegające na całkowicie dowolnej ocenie, iż powodowie nie posiadali statutu konsumenta w związku z zawarciem umów kredytowych oraz uznaniu, iż powodowie nabyli trzy mieszkania w B. w celach inwestycyjnych, co pozbawiło ich statusu konsumenta;

12. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na ustaleniu, iż powodowie nabyli mieszkania na podstawie umów kredytowych zawartych z pozwanym w celach inwestycyjnych i tym samym stracili status konsumenta, w sytuacji, gdy powodowie nabyli przedmiotowe mieszkania dla zaspokojenia potrzeb własnych i swojej rodziny, a w szczególności zaspokojenia potrzeb i przyszłości swoich dzieci;

13. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na bezpodstawnym przyjęciu, iż z uwagi na to, że pełnomocnik powodów w toku zawierania kredytów korzystała z pośrednictwa doradcy (...), to została należyście poinformowana o ryzyku kursowym, w sytuacji, gdy to na pozwanym Banku spoczywał obowiązek rzetelnego, w sposób jasny, przejrzysty i nie budzący wątpliwości, poinformowania kredytobiorców o możliwym ryzyku kursowym.

W konkluzji skarżący wnieśli o zmianę wyroku poprzez ustalenie, iż umowy kredytowe nr (...) z dnia 30 lipca 2008 roku, nr (...) z dnia 30 lipca 2008 roku oraz nr (...) z dnia 31 lipca 2008 roku są nieważne oraz zasądzenie od pozwanego kosztów sądowych, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem II Instancji, tj. kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja nie jest zasadna i uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Ustalenia faktyczne poczynione przez sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny je podziela, w szczególności podziela ustalenie, że zawierając przedmiotowe umowy kredytu powodowie nie posiadali statusu konsumentów.

Zarzut naruszenia przez sąd I instancji art. 233 par. 1 k.c. jest nieuzasadniony. Sąd I instancji prawidłowo ocenił zgromadzony materiał dowodowy i wyciągnął z niego wnioski zgodne z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego.

Niewątpliwie powodowie zawarli przedmiotowe umowy kredytu w celu zakupu lokali mieszkalnych z przeznaczeniem na wynajem a co za tym idzie w celu czerpania zysków z wynajmu. Umowy miały zatem cel gospodarczy. Dzieci

powodów w chwili zaciągnięcia przez powodów kredytów na kupno lokali mieszkalnych były niepełnoletnie i oczywistym było, że przez wiele lat nie zamieszkają w żadnym z tych lokali.

Z uwagi na gospodarczy cel czynności, konsumentem nie jest osoba zawierająca nawet tylko jednorazowo umowę, zastrzegającą dla niej osiągnięcie celu gospodarczego.

Zgodnie z ustawową definicją konsumenta zawartą w art. 22¹ k.c. obowiązującą w chwili zawierania spornych umów „za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową”. Rację ma sąd I instancji, że nie sposób uznać, iż umowy o kredyt hipoteczny zawarte przez strony z pozwanym Bankiem nie były związane bezpośrednio z działalnością gospodarczą A. O. (2) skoro wynajmowanie nieruchomości na własny rachunek wskazane zostało jako jeden z przedmiotów prowadzonej przez niego działalności. Bez znaczenia jest okoliczność, że przed zawarciem w/w umów powód w ramach prowadzonej przez siebie działalności nie wynajmował żadnych nieruchomości. Wszak kredyt zaciągnięty został przez niego na nabycie 3 lokali mieszkalnych, z zamiarem wynajmowania tych lokali w celu czerpania zysku z wynajmu a po nabyciu owych lokali zostały one wynajęte a więc wykorzystane zgodnie z przedmiotem działalności gospodarczej powoda ujawnionym w CEIDG. Powodowie w chwili zawierania umów kredytowych byli małżeństwem pozostającym w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej, rację ma zatem sąd I instancji, że A. O. (1) miała świadomość celu na jaki kredyt został zaciągnięty i cel ten aprobowała. Zakup 3 lokali mieszkalnych nie został dokonany w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych rodziny, bo te były zaspokajane w inny sposób, lecz w celu przysporzenia majątkowego poprzez czerpanie zysków z wynajmu tych lokali.

Zarzut naruszenia przez sąd I instancji art. 22¹ k.c. jest w tych okolicznościach chybiony. Chybiony jest także zarzut naruszenia art. 385¹ k.c. Przepis ten nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie albowiem dotyczy wyłącznie umów zawieranych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. To samo dotyczy art. 385² k.c.

Jak ustalił sąd I instancji, powodowie w chwili zawierania spornych umów byli stroną umowy kredytu waloryzowanego kursem CHF zawartej kilka lat wcześniej, mieli więc świadomość zmienności kursu CHF i związanego z tym ryzyka. Wiedzieli po jakich kursach przeliczne jest ich zobowiązanie z tamtej umowy. Przy zawieraniu spornych umów korzystali ze wsparcia doradcy (...), złożyli oświadczenia, iż są świadomi konsekwencji wynikających z niekorzystnych wahań kursu złotego do waluty obcej oraz, że wahania te będą miały wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu. W tych okolicznościach nie sposób przyjąć, że naruszona została treść art. 353¹ k.c.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 19.09.2013 I CSK 651/12 (LEX), „w ramach wyrażonej w art. 353¹ k.c. „zasady swobody umów mieści się również przyzwolenie na faktyczną nierówność stron, która może się wyrażać nieekwiwalentnością ich wzajemnej sytuacji prawnej. Nieekwiwalentność ta stanowiąc wyraz woli stron nie wymaga, co do zasady, wystąpienia okoliczności, które by ją usprawiedliwiały. Jednakże obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy zasługuje na negatywną ocenę moralną, a w konsekwencji prowadzić do uznania umowy za sprzeczną z zasadami współżycia społecznego w sytuacji, gdy do takiego ukształtowania stosunków umownych, który jest dla niej w sposób widoczny krzywdzący doszło wskutek świadomego lub tylko spowodowanego niedbalstwem, wykorzystania przez drugą stronę silniejszej pozycji”. W sprawie niniejszej brak jest podstaw do przyjęcia, że pozwany wykorzystał swoją silniejszą pozycję.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenie sądu I instancji, że sporne umowy zawierają essentialia negotii umów kredytowych wynikające z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe. Każda z nich określa wysokość kredytu w złotych, termin spłaty, ilość rat, oprocentowanie, oraz wysokość rat poprzez wskazanie, iż raty kapitałowo odsetkowe są równe.

W razie przyjęcia, że także w umowach kredytowych zawieranych przez Bank z przedsiębiorcami nie jest dopuszczalne, aby jedna ze stron w sposób dowolny wyznaczała kurs, który wpływa na wysokość zobowiązania drugiej strony (podobnie jak w przypadku niedopuszczalności dowolnej zmiany przez Bank warunków umowy w zakresie oprocentowania - zob. uchwała Sądu Najwyższego z 6 marca 1992r. III CZP 141/91), postanowień spornych umów nie

można analizować pod kątem abuzywności zgodnie z hipotezą art. 385¹ par. 1 k.c., gdyż powodowie nie mieli w tych umowach statusu konsumentów.

Wprawdzie trafnie zarzuca apelujący iż art. 69 ust. 2 pkt 4a ustawy Prawo bankowe nie ma zastosowania do umów stanowiących przedmiot niniejszego sporu ponieważ nie obowiązywał w dacie zawarcia tych umów a przepisy ustawy z 29.07.2011r. o zmianie ustawy - prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw nie stwarzają jednoznacznych podstaw do przyjęcia, że ich przedmiotem były klauzule abuzywne oraz umowy z ich powodu nieważne, a celem - sanowanie tych wadliwości (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115), o wadliwościach tych bowiem w ogóle nie wspominają ani nie regulują związanych z nimi rozliczeń, jednak wskazane uchybienie sądu I instancji nie ma wpływu na rozstrzygnięcie.

W sytuacji gdy pozostawienie w rękach Banku możliwości jednostronnego wyznaczenia kursu waluty, według którego miały być przeliczane raty kapitałowo odsetkowe kredytu, bez ustalenia kryteriów, według których ów kurs będzie kształtowany, stanowi naruszenie zasad równości i słuszności kontraktowej (art., 353¹ k.c.), w grę wchodzi zastosowanie art. 58 k.c. Należy jednak mieć na uwadze art. 58 § 3 k.c. stanowiący, że jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak jest podstaw do przyjęcia, że umowy kredytu nie zostałyby zawarte po wyeliminowaniu postanowień stanowiących, iż „kwota kredytu wyrażona w CHF walucie jest określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu”, oraz iż „raty kapitałowo odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14.50”.

Kredyty zostały zaciągnięte i wypłacone w złotych. Bank spełnił swoje świadczenie a powodowie wykorzystali kredyty zgodnie z celem umowy. Obowiązkiem kredytobiorców zgodnie z każdą z umów jest zwrot kredytu w złotych wraz z ustalonym w umowach oprocentowaniem, w określonej umowami ilości równych rat kapitałowo odsetkowych. Zachowane są zatem minimalne wymagania umowy kredytu określone w art. 69 ustawy Prawo bankowe.

Jeśli przyjąć, że Bank nie zawarłby umów bez klauzuli waloryzacyjnej, zastosowanie znajdzie art. 56 k.c., zgodnie z którym czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współzycia społecznego i z ustalonych zwyczajów, który oznacza że występujące w umowie luki mogą być wypełnione przez przepisy dyspozytywne albo ustalone zwyczaje (nie ma w tym przypadku ograniczeń jakie występują w razie umów zawieranych z konsumentami - zawierających klauzule abuzywne). Jeżeli nieważność części czynności prawnej spowodowała lukę w czynności prawnej, która nie może być satysfakcjonująco wypełniona z odwołaniem do przepisów dyspozytywnych albo ustalonych zwyczajów, nieważne postanowienie czynności prawnej może być zastąpione postanowieniem wynikającym z zasad współzycia społecznego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach sprawy niniejszej nie ma podstaw do przyjęcia, że sporne umowy o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem CHF są nieważne w całości. Zawarte umowy mieszczą się w konstrukcji kredytu bankowego i stanowią jej możliwy wariant. Przyjęcie za miernik waluty obcej nie stanowiło naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa ani zasad współzycia społecznego.

Podnieść należy, że orzeczenie wydane na podstawie art. 189 k.p.c. stanowi wypowiedź o tym, jakiego rodzaju stosunek prawny łączy powoda z pozwanym, ale nie określa świadczeń, których powód w związku z tym stosunkiem może zasadnie oczekiwać od pozwanego i nie upoważnia do ich egzekwowania. Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny, zatem sąd powszechny orzeka o ustaleniu prawa lub stosunku prawnego wyłącznie w razie wykazania przez powoda interesu prawnego w uzyskaniu tylko tego typu rozstrzygnięcia. Zwykle interesu takiego powód nie ma wtedy, gdy w spornym stosunku prawnym mógłby zażądać świadczenia, zob.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2015 r., IV CSK 362/14, OSNC-ZD 2016, Nr 3, poz. 49). W sprawie niniejszej powodowie nie wykazali interesu prawnego w żądaniu

ustalenia nieważności spornych umów kredytowych. Skoro w ocenie powodów umowy są nieważne, to mogli wystąpić z dalej idącym roszczeniem - o zwrot nienależnego świadczenia.

Nieważność umowy zwalnia z konieczności jej wykonywania. Z tą oceną wiąże się roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia jako nienależnego. Innego rodzaju rozliczenia mają oparcie w umowie, której tylko niektóre postanowienia są nieważne lub bezskuteczne.

W postępowaniu apelacyjnym sąd był związany granicami apelacji (art. 378 par. 1 k.p.c.). Wynikający z art. 378 par. 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza z jednej strony zakaz wykroczenia przez sąd drugiej instancji poza te granice, z drugiej zaś nakaz wzięcia pod uwagę i rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków.

Wynikający z brzmienia art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji powinien być rozumiany jako nakaz rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów (zob. wyrok SN 29.07.2020 I NSK 8.2019).

We wnioskach apelacji powodowie wnosili o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez ustalenie, że wskazane przez nich umowy kredytowe są nieważne (k.709 i 719) a tak sformułowanego żądania Sąd Apelacyjny nie mógł uwzględnić z uwagi na brak interesu prawnego powodów w uzyskaniu tego typu rozstrzygnięcia, co uzasadnia oddalenie apelacji na podstawie art. 385 k.p.c.

W treści apelacji powodowie nie popierali roszczeń ewentualnych dochodzonych przed sądem I instancji, ani we wnioskach apelacji ani w jej uzasadnieniu nie sformułowano żądania zmiany zaskarżanego wyroku poprzez zasądzenie kwoty 492.349,09 zł. tytułem zwrotu nienależnego świadczenia, czy poprzez uwzględnienie roszczenia o zwrot nadpłaty kwot wpłaconych na poczet każdego z kredytów bądź ustalenie stosunku prawnego „na przyszłość” jak miało to miejsce przed sądem I instancji. Nie podnieśli też żadnych zarzutów odnoszących się do rozstrzygnięcia przez sąd I instancji o roszczeniach ewentualnych, których dochodzili przed tym sądem tak w zakresie ustaleń faktycznych jak i prawa materialnego. Sąd Apelacyjny wiąza zarzuty naruszenia prawa procesowego. Apelujący pomimo braku dokonania przez sąd I instancji ustaleń faktycznych mających znaczenie dla rozpoznania żądań ewentualnych nie podnieśli żadnych zarzutów naruszenia prawa procesowego w zakresie żądań zgłoszonych przed sądem I instancji jako ewentualne.

Żądanie ustalenia, że powoda nie wiąże z pozwanym stosunek prawny mający mieć źródło w umowie, jest oczywiście innym rodzajowo żądaniem niż zmierzające do ustalenia, że powoda wiąże z pozwanym stosunek prawny ukształtowany umową, którego treść trzeba jednak określić z pominięciem pewnych jej postanowień jako nieważnych albo bezskutecznych w stosunku do powoda (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1998 r., II CKN 96/98, OSNC 1999, Nr 5, poz. 98 uchwała Sądu Najwyższego z 15.09.2020 IIICZP 87/19). W apelacji brak jest jakichkolwiek wywodów odnoszących się do żądania ustalenia treści umowy „na przyszłość”. Nie ma również zarzutu nierozpoznania przez sąd I instancji istoty sprawy ani zarzutu, iż sąd I instancji nie przeprowadził dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości celem wyliczenia nadpłaty powodów, nie ponowiono w apelacji wniosków dowodowych oddalonych przez sąd I instancji, mających znaczenie dla rozpoznania roszczeń ewentualnych. Gdyby przyjąć, że roszczenia o zapłatę zgłoszone jako ewentualne są objęte zakresem zaskarżenia, to nie zostały one w postępowaniu apelacyjnym wykazane co do wysokości.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji i orzekł jak na wstępie, na mocy powołanych przepisów.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu wyrażoną w art. 98 par. 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi powodów, jako stronę, która przegrała spór.

Przemysła Kurzawa Robert Obrębski Ewa Kaniok